

Louhikon Korsika Oy
Vesa Latvala
Louhikonmäentie 4
60560 Halkosaari

Viite/Referens Louhikon Korsika Oy – Sikalatoimintojen laajentamishanke Seinäjoella, Ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Yhteysviranomaisen lausunto Louhikon Korsika Oy:n sikalatoimintojen laajentamishankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

1. Hanketiedot ja ympäristövaikutusten arviointimenettely

1.1. Hanketiedot

Hankkeen nimi:	Louhikon Korsika Oy:n sikalatoimintojen laajentamishanke
Hankkeesta vastaava:	Louhikon Korsika Oy, Vesa Latvala, Louhikonmäentie 4, 60560 Halkosaari
Hankkeesta vastaavan YVA-konsultti:	Thermopolis Oy, Lassilantie 12, 62100 Lapua
Yhteysviranomainen:	Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Torikatu 40, 67101 Kokkola
Arviointiohjelma saapunut:	1.4.2015

1.2. Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

YVA-menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Eläinten pidossa kanalat ja sikalat, joissa kasvatetaan yli a) 85 000 kananpoikaa tai 60 000 kanaa, b) 3000 sikaa (paino yli 30 kg/sika) tai c) 900 emakkoa, edellyttävät YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista (valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 713/2006). YVA-menettelyä sovelletaan myös asetuksen kohdassa tarkoitettuja hankkeita kooltaan vastaaviin hankkeiden muutoksiin. Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin YVA-lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia huomioiden hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994, 4 §).

Kaksivaiheisen arviointimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa käsitellään arviointiohjelmaa (YVA-ohjelma), joka on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Yhteysviranomaisen antaa ohjelmasta oman lausuntonsa huomioiden ohjelmasta kuulemisaikana saadut lausunnot ja mielipiteet.

Arviointiohjelman, siitä saatujen lausuntojen ja kannanottojen sekä selvitysten pohjalta laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA-selostus), jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen kokoaa eri tahoilta saadut lausunnot ja mielipiteet sekä antaa jälleen oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA-asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. YVA-menettely päättyy tähän.

Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin. Hanketta koskevista päätöksistä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

1.3. Hankkeen tarkoitus, sijainti ja hanketiedot ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa

Hankkeen tarkoitus

Arviointiohjelman mukaan hankkeen tarkoituksena on perustaa sikalaysikkö alueelle, jossa on jo ennalta maatilaeläintuotantoa ja joka on entisen Ylistaron kunnan yleiskaavaehdotuksessa esitetty kotieläintalouden suuryksiköiden alueeksi. Alueella on paljon kasvinviljelytiloja, jotka voivat hyödyntää sikatilojen lietelantaa lannoituksessa. Hankkeen vaihtoehtojen 1 ja 2 mukaisilla eläinyksikkömäärillä hankkeen sikaloitten tuotanto tehostuisi ja tilakokonaisuus pystyisi toimimaan kilpailukykyisenä myös tulevaisuudessa. Sianlihan tuotanto nykytilanteessa on noin 840 000 kg vuodessa, vaihtoehdossa 1 tuotettaisiin 1 280 000-1 680 000 kg/a ja vaihtoehdossa 2 tavoitteena olisi tuottaa 2 560 000-3 360 000 kg sianlihaa vuodessa.

Hankkeen sijainti

Arviointiohjelman mukaan lihasikala perustettaisiin Louhikon Sikako Oy:n ja Latvalan Maatila Oy:n sikaloitten yhteyteen Seinäjoen Tuuralan kylään Seinäjoen Ylistaroon, tilalle RN:o: Sikako II/6:98. Hankealue sijaitsee Valtatien 18 varrella. Hankealueelta on matkaa Seinäjoen ja Ylistaron keskustoihin noin 11 km. Alueella on maatilaeläintuotantoa ja se on entisen Ylistaron kunnan yleiskaavaehdotuksessa esitetty kotieläintalouden suuryksiköiden alueeksi. Lietteet siirretään lietesäiliöistä kuorma-autokuljetuksin välivarastointipaikoille ja sieltä traktoreilla sopimuspelloille. Vaihtoehdossa 1 Louhikon Korsika Oy:n lihasikalalta tuleva liete levitetään sopimuspelloille, joita on alustavasti pinta-alaltaan yhteensä 458 ha; yhteensä vaihtoehdon lietteen levitysala on 1211,8 ha. Vaihtoehdossa 2 tarvitaan levitysala yhteensä noin 2425 ha lihasikalalle, emakkosikalalle ja välikasvattamoille.

Arviointiohjelman mukaan hankealuetta lähin asutus sijaitsee noin 600 m etäisyydellä suunnitellusta tuotantolaitoksesta. Hankealueelta kahden kilometrin säteellä on 19 asuin- ja vapaa-ajankiinteistöä. Varrashovin kokous- ja juhlatiloille sikatiloilta on matkaa noin 1500 metriä. FinnMilk Oy:n 600 lehmän lypsykarjapihatto sijaitsee hankealueelta noin 600 metrin etäisyydellä. Pinooksenkallioiden alueella on kaksi louhos-/murskausaluetta. Teräsmäen teollisuusalue sijaitsee hankealueelta noin 2,5 km etäisyydellä ja teollisuusalueen yhteyteen on suunnitteilla 30 ha puunkuormausalue. Hankealueelta 3,5 km päässä on Varrasjärven käytöstä poistettu kaatopaikka, jonka vieressä on toiminnassa oleva maa-ainesten kaatopaikka. Sikatilakokonaisuuden läheiselle Halkonevalle on haussa EPV Bioturve Oy:n turvetuotannon ympäristölupa. Valtakunnallisesti arvokas Ilmajoen Alajoen maisema-alue sijaitsee hankealueelta noin 3 km ja Nurmonjoen kulttuurimaisema-alue noin 10 km etäisyydellä. Hankealueen lähivaikutusalueella ei sijaitse RKY-kohteita. Lähimmät muinaisjäännösrekisterin kohteet ovat Tuppihallion pronssikautinen rökkiö noin 6,5 km etäisyydellä ja kivikautinen asuinpaikka Kitinkangas noin 10 km etäisyydellä hankealueesta. Lähin Natura 2000-alue on Kivistönmäen Natura-alue (FI0800148) noin 3 km päässä. Paukanevan Natura-alue (FI0800035) sijaitsee noin 9 km etäisyydellä. Hankealueelta 1,5 km etäisyydellä löytyy yksi met-

sälakikohde ja muutama metsäsertifioinnin mukainen muu tärkeä elinympäristö. Hankealue ei ole pohjavesialuetta. Lähin pohjavesialue on Kivistönmäen pohjavesialue 4,5 km etäisyydellä. Hankkeen tilakokouisuuden vesi tulee Munkkilan vesiosuuskunnalta noin 4 km päästä. Munkkilan vesiosuuskunnalla on 4 kpl vedenottoa, jotka sijaitsevat noin 4-5 kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Hanketiedot arviointiohjelmassa

Arviointiohjelman mukaan Seinäjoen Tuuralan kylässä sijaitsevassa tilakokonaisuudessa on tuotannossa Latvalan Maatila Oy:n sikalassa 791 emakkoa, 254 siitossikaa ja 6 karjua sekä 330 vieroitettua porsasta (ikä 4 – 11 viikkoa) ja välikasvattamossa 3 600 vieroitettujen porsaiden paikkaa (ikä 4 – 11 viikkoa). Louhikon Sikako Oy:n luvitettu lihasikojen määrä on 3000. Vaihtoehdossa 1 rakennettaisiin Louhikon Korsika Oy:lle 3000 uutta lihasikapaikkaa. Tällöin lihasikojen lukumäärä nousee Louhikon Korsika Oy:llä ja Louhikon Sikako Oy:llä yhteensä 6000 sikaan ja emakoiden määrä 1000 kappaleeseen, lisäten tähän Latvalan Maatila Oy:llä syntyneet porsaasat. Karjujen ja siitossikojen määrää lisättäisiin tarpeen mukaisesti. Vaihtoehdossa 2 alueen tuotanto kaksinkertaistettaisiin vaihtoehtoon 1 verrattuna rakentaen Louhikon Korsika Oy:lle kaksi isompaa lihasikalaa sekä laajentaen Latvalan Maatila Oy:n välikasvattamoa ja emakkosikalaa. Paikkoja lisättäisiin myös välikasvattamolle 7 860 porsaspaikkaan (ikä 4 – 11 viikkoa). Paikkojen lisääminen tapahtuisi rakentamalla laajennusta välikasvattamon tiloihin. Myös karjujen ja siitossikojen määrä kaksinkertaistuisi 508 yksilöön, joista karjuja olisi noin 12 kpl.

Tuotanto ja prosessi: Latvalan Maatila Oy:n tuottamat porsaasat kasvatetaan nykyisin ensin välikasvatamolla noin 25 kg:n painoisiksi, jonka jälkeen ne siirretään Louhikon Sikako Oy:n lihasikalaa kasvatettavaksi noin 80 kg:n painoisiksi. Vaihtoehdoissa 1 ja 2 Latvalan Maatila Oy:n porsaasat kasvatettaisiin Louhikon Sikako Oy:n ja Louhikon Korsika Oy:n lihasikaloissa.

Ruokinta ja vedenhankinta: Yhtä lihasikapaikkaa kuluu rehua noin 850 kg/a. Vaihtoehdossa 1 rehunkulutus lisääntyisi alueella 2 550 000 kg/a. Vaihtoehdossa 2 rehunkulutus lisääntyisi 7 650 000 kg/a. Vedenkulutus on noin 3000 l/lihasikapaikka/a. Vaihtoehdossa 1 alueen vedenkulutus lisääntyisi 9 000 m³/a ja vaihtoehdossa 2 27 000 m³/a. Nykytilanteessa ja jatkossa Latvalan Maatila Oy:n ja Louhikon Sikako Oy:n vesi tulee Munkkilan vesiosuuskunnan pumppaamolta Halkosaaren kylästä, noin 4-5 km päässä hankealueelta. Sikalassa syntyvät jätevedet johdetaan lietesäiliöihin. Sikaloilla on paineenkorotusasemat. Sosiaalitulojen saniteettivedet johdetaan nykyisin umpisäiliöihin tai muuhun säädökset täyttävään jätevedenkäsittelyjärjestelmään. Muodostuvat sakokaivo- ja umpisäiliölietteet toimitetaan kaupungin jätevesipuhdistamolle tai muulle laitokselle, jolla on ympäristölupa vastaanottaa kyseisiä jätteitä.

Tuotantorakennukset: Alueen sikalarakennukset (Louhikon Sikako Oy ja Latvalan Maatila Oy) on rakennettu betonielementeistä ja myös Louhikon Korsika Oy:n sikala rakennettaisiin betonista. Korkeudeltaan sikalat ovat noin 8 m ja rehusillot 15 – 30 m. Sikalan rakentamiseen kuluu aikaa noin 8 kuukautta ja rakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi huhtikuussa 2017.

Energia: Sikaloiden tarvitsema sähköenergia hankitaan valtakunnanverkosta. Sikaloissa kuluu sähköenergiaa vuodessa noin 60 kWh/lihasikapaikka. Vaihtoehdossa 1 alueen sikaloiden sähkönkulutus lisääntyisi noin 180 MWh/a ja vaihtoehdossa 2 540 MWh/a. Poikkeustilanteisiin on varauduttu aggregaattilla. Sikatilakokonaisuuden yhteydessä on kolme omaa aluelämpökeskusta, jotka vastaavat tilojen lämmitystarpeeseen. Latvalan Maatila Oy:n välikasvattamolle on rakennettu maalämpöjärjestelmä. Tarkoituksena on ottaa lämpöä talteen myös lietekuilujen pohjaan asennettavien lämmönkeruupiirein ja hyödyntää enemmän maalämpöä. Lämpökeskusten pääasiallisina polttoaineina käytetään haketta ja turvetta. Lämpöä kuluu sikaloissa noin 90 kWh/sikapaikka/a. Nykytilanteessa lämpöenergiaa kuluu noin 600 MWh/a, vaihtoehdossa 1 kulutus lisääntyisi noin 270 MWh ja vaihtoehdossa 2 noin 810 MWh/a. Vaihtoehdoissa 1 ja 2 Louhikon Korsika Oy ostaa lihasikalalla tarvittavan lämmitysenergian Louhikon Sikako Oy:ltä. Latvalan Maatila Oy:n välikasvattamolla on käytössä myös lämpöpumpputekniikkaa lämmön talteen ottamiseksi.

Lannankäsittely: Nykytilanteessa lietelantaa syntyy lihasikojen osalta noin 11 700 m³, vaihtoehdossa 1 noin 23 000 m³ ja vaihtoehdossa 2 noin 46 000 m³. Emakoiden porsaineen tuottama lietelannan määrä

väliskasvatukseen asti on nykyisin maksimissaan 7 356 m³ ja karjujen ja siitossikojen lietelanta 1276 m³. Latvalan Maatila Oy:n välikasvattamolla on käytössä lämpöpumpputekniikalla toimiva lietelannan jäähdytysjärjestelmä. Rakennettavan sikalan lietesäiliöt sijoitettaisiin rakennettavan rakennuksen viereen vesitiiviistä materiaalista MMM:n rakentamismääräysten ja ohjeiden mukaisesti vaihtoehdoissa 1 ja 2 sadevesivaroineen. Lietesäiliöiden pohja- ja seinämateriaali on betoni. Säiliöt katetaan kelluvin kattein. Vaihtoehdoissa 0, 1 ja 2 sikaloiden lietteet siirretään säiliöihin imulannanpoiston avulla. Lietesäiliöiden tilavuus Latvalan Maatila Oy:llä on 6069 m³, Louhikon Sikako Oy:llä 4695 m³ ja lietekuilujen lietetilaa on 1400 m³. Yhteensä lietetilaa nykytilanteessa on 12 164 m³. Latvalan Maatila Oy:n lietesäiliöiden tilavuus on vaihtoehdossa 1 laskennallisesti riittävä. Lietteet siirretään lietesäiliöistä kuorma-autokuljetuksin välivarastointipaikoille ja sieltä traktoreilla sopimuspelloille. Lietteen kuljetus- ja levityskaluston pesuvedet otetaan talteen johtamalla ne lietesäiliöön tai muuhun erilliseen umpisäiliöön. Nykytilanteessa tiloilla on käytössä yhteinen lietelannan separaattori. Vaihtoehdossa 1 Louhikon Korsika Oy:n lihasikalalta tuleva liete levitetään yhteensä 458 ha sopimuspelloille. VE 1 kokonaisuudessa lietteen levitysalaa on yhteensä 1211,8 ha. Sopimuksia Louhikon Korsika Oy:ltä tuleville lietteille on jo solmittu. Vaihtoehdossa 2 tarvitaan levitysalaa yhteensä noin 2425 ha lihasikalalle, emakkosikalalle ja välikasvattamoille.

Liikenne: Nykyisin rehua tuodaan neljä kertaa viikossa ja eläimiä haetaan 1 – 2 kertaa viikossa. Lietteen kuljetus rajoittuu 3 – 5 viikkoon vuodessa. Eläinruhojen haku tapahtuu 1 – 2 kertaa viikossa. Kiinteistön liikennöinti tapahtuu pääasiassa Valtatie 18 ja Louhikonmäentien risteyksen kautta. Lantakuljetuksista puolet jakaantuu Ylistaron suuntaan ja puolet Seinäjoen suuntaan. Teuraskuljetukset lähtevät Seinäjoen suuntaan. Vaihtoehdossa 0 porsaskuljetukset lähtevät molempiin suuntiin. Vaihtoehdoissa 1 ja 2 porsaskuljetuksia ei ole tilakokonaisuuden ulkopuolelle. Rehuviljaa tuodaan molemmista suunnista. Vaihtoehdossa 1 rehuntuontikerrat nousevat 6 – 8 kertaan viikossa ja eläinten hakukerrat 3 – 4 kertaan viikossa. Vaihtoehdossa 2 rehuntuontikerrat kasvavat 12 – 16 kertaan viikossa ja eläinten hakukerrat 6 – 8 kertaan viikossa. Teuraskuljetukset lisääntyisivät vaihtoehdossa 2 noin kaksinkertaiseksi vaihtoehtoon 1 nähden.

Jätehuolto: Louhikon Korsika Oy, Louhikon Sikako Oy sekä Latvalan Maatila Oy kuuluvat kunnallisen jätehuollon piiriin. Kuolleet eläimet säilytetään kylmiössä ja toimitetaan poltettavaksi Honkajoki Oy:lle.

1.4. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat vaihtoehdot

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kahta vaihtoehtoa sekä ns. 0-vaihtoehtoa, jossa hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta, jolloin Louhikon Korsika Oy:n lihasikalaa ei rakenneta. Latvalan Maatila Oy ja Louhikon Sikako Oy jatkavat toimintaansa normaalisti.

Vaihtoehto 1: Alueelle perustetaan Louhikon Korsika Oy:n 3 000 lihasian sikala. Alueella toimivat jo Louhikon Sikako Oy ja Latvalan Maatila Oy. Alueen lihasikojen lukumäärä nousisi yhteensä 6 000 sikaan ja emakkojen määrä 1000:een porsaineen.

Vaihtoehto 2: Alueelle perustetaan yhteensä 9 000 uutta lihasikapaikkaa nykytilanteeseen nähden. Lihasikojen yhteismääräksi tulisi 12 000 lihasikaa, emakkosikalaa laajennetaan ja emakkojen määräksi 2000 porsaineen ja välikasvattamoa laajennettaisiin yhteensä 7860 paikkaiseksi.

1.5. Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Arviointiohjelmassa on huomioitu hankkeen edellyttämien suunnitelmien ja lupien YVA-menettely, yleiskaavoitus, ympäristölupa, pohjaveden ottolupa ja rakennuslupa. Alla käsitellään YVA-menettelyn kannalta joitakin keskeisiä hankkeen toteuttamiseen liittyviä suunnitelmia, lupia ja päätöksiä.

Maakuntakaava: Arviointiohjelman mukaan hankealueella on voimassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava. Kohdealueelle ei ole kaavamerkintää.

Yleiskaava: Arviointiohjelman mukaan hanke sijoittuu yleiskaavan ulkopuolelle. Entisen Ylistaron kunnan yleiskaavaehdotuksen 2020 mukaan sikala sijoittuu kotieläintalouden suuryksikön aluevarauksen eli ME-alueelle.

Asemakaava: Arviointiohjelmassa kerrotaan, että hankealue ei sijaitse asemakaava-alueella. Lähin asemakaavoitettu alue sijaitsee Teräsmäen teollisuusalueella, noin kolmen kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Myös Halkosaaren-Kitionojan alueelle on laadittu asemakaava. Se koskee alueen asutusta.

Rakennuslupa: Rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista rakennuslupaa. Rakennuslupaa hakee alueen haltija. Rakennusluvan ratkaisee kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Luvan edellytyksenä on mm. päättynyt YVA-menettely.

Ympäristölupa: Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukainen ympäristölupa tarvitaan eläinsuojalle, joka on tarkoitettu vähintään 30 lypsylehmälle, 80 lihanaudalle, 60 hevoselle tai ponille, 160 uuhelle tai vuohelle, 60-750 täysikasvuiselle emakolle, 210-2 000 lihasialle, 2 700-40 000 munituskanalle tai 10 000-40 000 broilerille, taikka muu eläinsuoja, joka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 210 lihasialle tarkoitettua eläinsuojaa. Lupaviranomainen on valtion tai kunnan ympäristölupaviranomainen hankkeesta riippuen.

1.6. YVA-menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointiohjelmassa ei tullut esille muiden lakien mukaisia menettelyjä, joihin YVA-menettely yhdistettäisiin. Rakennettavan sikalan ympäristölupamenettely on YVA-ohjelman mukaan vireillä ja siitä annetaan päätös YVA-menettelyn jälkeen.

2. Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Arviointiohjelma kuulutettiin Ilkassa 17.4.2015. Arviointiohjelma ja kuulutus ovat olleet virka-aikana nähtävillä 17.4. – 10.6.2015 virallisilla ilmoitustauluilla Seinäjoella, Ilmajoella ja Lapualla. Kuulutus ja arviointiohjelma toimitettiin yleisön nähtäville kuulutusajaksi myös Seinäjoen kaupunginkirjastoon, Ylistaron kirjastoon, Ilmajoen kunnankirjastoon ja Lapuan kaupunginkirjastoon. Lisäksi kuulutus julkaistiin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen internet-sivuilla www.ymparisto.fi/louhikonkorsikaYVA.

Arviointiohjelmaa ja osayleiskaavoitusta koskeva kaikille avoin yleisötilaisuus pidettiin tiistaina 28.4.2015 Ylistaron palvelutoimistossa Seinäjoella. Tilaisuudessa esiteltiin arviointiohjelma sekä tarjottiin mahdollisuus keskusteluun hankkeesta vastaavan, konsultin ja yhteysviranomaisen edustajan kanssa. Tilaisuuteen osallistui osallistujalistan mukaan 10 henkilöä. Tilaisuudessa keskusteltiin mm. vaikutusalueerajauksesta, eläinten huomioimisesta liikenteen ohella kasvihuonekaasupäästöarvioissa, sikalan vedensaannista Munkkilasta sekä vaikutusarvioiden painottamisesta merkittävimpiin vaikutuksiin. Vaikutusarvioissa koettiin tärkeäksi huomioida lannanlevitys, ammoniakkipäästöt sekä pinta- ja pohjavesien osalta vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat.

Lausunnot arviointiohjelmasta pyydettiin seuraavilta tahoilta: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri –vastuualue, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue, Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos, Ilmajoen kunta, Into Seinäjoki Oy, JIK peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä/Ympäristöterveydenhuolto, Lapuan kaupunki, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, MTK-Etelä-Pohjanmaa, Seinäjoen kaupunki/Kaupunginhallitus, Seinäjoen kaupunki/Ympäristönsuojelu, Seinäjoen seudun ympäristöterveydenhuolto, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan Piiri ry ja Suomen metsäkeskus/Etelä- ja Keski-Pohjanmaa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Alueidenkäyttö- ja vesihuoltoyksiköltä ja Luontoympäristöyksikön Luonnonsuojelu- ja Vesienhoitoryhmiltä sekä Ympäristönsuojeluyksiköltä pyydettiin kommentit.

3. Yhteenveto saaduista lausunnoista ja mielipiteistä

Lausuntoja arviointiohjelmasta saatiin kuusi kappaletta. Mielipiteitä ei esitetty. Lausunnoissa lausuttiin arviointiohjelmasta eri lausunnonantajien toimialojen näkökulmista. Lausunnoissa mm. tuotiin esille tarkennuksia arviointiohjelmasta ja esitettiin vaikutusten arviointeihin. Lausunnoissa käsiteltiin esim. kaavoitusta, elinkeinollista näkökulmaa, hankekokonaisuutta, vaihtoehtojen käsittelyä, vaikutusalueita, nykytilan kuvaukseen liittyviä tietoja, vaikutusarviointeja sekä yhteisvaikutuksia.

Lyhennelmät YVA-ohjelmasta saaduista lausunnoista aakkosjärjestyksessä:

Etelä-Pohjanmaan liitto

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kuvattu hanketta, YVA-menettelyä ja siinä käytävää vuorovaikutusta, hankealueen maankäytön ja ympäristön nykytilaa sekä hankkeen aikataulua. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on tunnistettu hyvin hankkeen mahdolliset vaikutukset asutukseen, pinta- ja pohjavesiin, maisemiin, luonnonympäristöön ja liikenteeseen.

Etelä-Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa hankkeen vieressä sijaitsee Kallioposken kiivaan alueen ottoalue. Hankealueen pohjoispuolella, vajaan kolmen kilometrin päässä, kulkee voimassa olevassa maakuntakaavassa ohjeellinen Mäkipohto-Malkakoski-ulkoilureitti. Lisäksi 11.5.2015 Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuustossa hyväksytyssä Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavassa oleva Kuulanmäen tuulivoimaloiden alue sijaitsee noin 4 kilometrin etäisyydellä hankealueen lounaispuolella.

Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että voimassa oleva maakuntakaava on hyväksytty Ympäristöministeriössä vuonna 2005 (ei vuonna 1995, kuten selostuksessa todetaan). Selostuksessa mainitaan, että "hanke on maakuntakaavassa merkitty haja-asutusalueeksi". Liitto huomauttaa, että maakuntakaavassa ei ole merkintää haja-asutusalueelle.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon myös toiminnan yhteisvaikutukset läheisen FinnMilk Oy:n kanssa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue

Liikennevaikutusten arvioinnissa selvitetään valtatie 18 ja Louhikonmäentien sekä muun tarpeelliseksi koetun tiestön nykyiset ja hankevaihtoehtojen liikennöintimäärät. Liikennevaikutusten arvioinnissa keskiytään erityisesti tarpeen mukaisen liikenneturvallisuuden takaamiseen ja liikenteen päästöihin. Liikennevaikutusten arvioinnissa tulee myös selvittää liikenteen lisäyksestä johtuvat mahdolliset parantamistarpeet Louhikonmäentien liittymäjärjestelyihin.

Into Seinäjoki Oy

Elinkeinollisista näkökulmista katsottuna rakennushanke vaikuttaa toimintaympäristöönsä lähinnä yritystoiminnan kehittymisen, logistiikan sekä yhdyskuntarakenteen myötä. Kyseessä oleva rakennushanke noudattaa yleistä maatalouden rakennekehitystä, joka keskittää kotieläintaloutta tietyille suuryksiköiden alueille. Tämä tukee myös Etelä-Pohjanmaan alueen kuntien sekä elintarviketeollisuuden intressejä yhdyskuntarakenteen ja logistisen aseman suhteen. Suunniteltu sikalarakennus sijaitsee erinomaisella logistisella paikalla rehutoimittajiin ja jalostavaan teollisuuteen nähden. Rakennushankkeen toteutuessa kaikkien alueella sijaitsevien sikalaysiköiden toiminta tehostuu. Hanke edistää myös näiden yritysten muodostaman tuotantoketjun kilpailukykyä. Lannankäsittelyyn liittyvän logistiikan osalta Into Seinäjoki Oy on selvittämässä uusia mahdollisuuksia kotieläintilojen ravinnekierrätykseen ja –hallintaan, johon hankkeesta vastaava on myös osallistunut. Tämä voi mahdollistaa tulevaisuudessa rakennusalueella sijaitsevien sikalaysiköiden käyttöön uusia pilottivaiheen teknologisia ratkaisuja, jotka osaltaan voivat olla vaikuttavassa kotieläintuotannon teknologiseen kehittymiseen.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman suunnitelmassa on käsitelty edellä mainittuja asioita, jolloin elinkeinollinen näkökulma on tullut huomioiduksi suunnitelmaa tehtäessä. Arviointiohjelma on elinkeinollisen toimintaympäristön osalta riittävä. Into Seinäjoki Oy arvioi myös, että maatalouden investoinnit ovat lähikohtaisesti maakunnan ruuantuotannon ja elintarviketeollisuuden turvaava merkittävä tekijä.

Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto

Arviointiohjelmassa on otettu huomioon lähivaikutusalueet. Ympäristöterveydenhuollon näkökulmasta lietteen välivarastointi ja levitysalueet ovat jääneet vähälle huomiolle väestömäärään nähden.

Seinäjoen kaupunki, Ympäristölautakunta

Ohjelman asiakokonaisuus antaa kuvan eläintilasta ja sen tulevaisuuden näkymistä. Ympäristövaikutuksia syntyy nykyisestä toiminnasta VE 0 sekä vaihtoehdoista VE 1 ja VE 2. Ohjelmassa vaihtoehdot on tuotu vaihtelevasti esille. Suunnitelmavaiheessa on tarpeen tuoda selkeästi esille, mistä vaihtoehdosta ja minkä vaihtoehdon vaikutuksista kulloinkin puhutaan.

Hankealueen ja vaikutusalueiden määrittelyt jäävät epäselväksi. Välillä hankealue tarkoittaa kaikkien sikaloitten toiminnallista kokonaisuutta, välillä puhutaan vain uudesta rakennuksesta kokonaisuus unohtaen. Yleisötilaisuudessa selvitettiin, että etäisyydet ovat mitattu uuden suunnitellun sikalan rakennuksesta, vaikka kasvatustoiminta on yhtiömuodoista riippumaton kehittyvä kokonaisuus. Etäisyydet on hyvä tarkistaa ja esittää yksiselitteisesti. Ympäristölupavelvollisten luettelo ja toimiala on hyvä tarkentaa sekä tekstissä että lähdeluettelossa. Alle kolmen kilometrin säteellä on teollisuutta, kallion louhintaa ja murskausta, karjasuojia ja lupaprosessissa olevia turvetuotantoalueita. Selostuksessa on hyvä ottaa kantaa, onko toimintoilla synergiaetua tai sellaisia muita yhteisvaikutuksia, jotka on tarpeen tuoda esille. Koska lupavelvolliset mainitaan, on tarpeen saada tieto jos yhteisvaikutuksia ei ole.

Tekstiosiossa liikennemäärätiedoista puuttuu vuosi, kuvissa tieto on. Vaihtoehtoja tarkasteltaessa mahdolliset muutokset liikennemäärissä ja samalla ympäristövaikutuksissa kiinnostavat.

Ympäröivän maankäytön kuvaus on oleellinen asia. Lähimmistä asemakaava-alueista Teräsmäki ja Halkosaari mainitaan, Teräsmäen teollisuusalueesta esitetään kaavakartta, mutta Halkosaaren asuntoalueesta ei. Asemakaavakarttojen tarpeellisuus ohjelmassa ja merkitys jäävät epäselviksi, etenkin kun kaavamerkintöjä ei selosteta. Myös mittajanojen tai mittakaavojen puute vähentää kuvien informaatiota. Selostuksessa on hyvä tuoda esille alueiden käytön muutokset ja vaikuttavatko ne sikalatoiminnan ympäristövaikutusten tarkasteluun.

Pinta- ja pohjavesistä on hyvä mainita ohjelmavaiheessa ainakin nimet. Pohjavesialueet on kerrottu, mutta vesistöalueet puuttuvat. Tekstistä ei selviä, mistä lähteistä vesi tulee tuotannolle eri vaihtoehdoissa ja poikkeustilanteissa, miten paljon vettä kuluu ja mikä on veden saatavuus. Selostusvaiheessa tarvitaan tieto, mihin ja miten pohjavesialueisiin toiminta vaikuttaa sekä tieto, mitä veden saatavuus vaikuttaa toiminnan riskien hallintaan.

Päästölähteistä puhutaan ilmanlaadun ohella sivulla 33 otsakkeena. Osiossa on hyvä mainita kaikki päästölähteet, joita käytetään mm. viihtyvyyttä kuvattaessa, ilmastonmuutokseen vaikuttavissa tiedoissa ja vesistöjen kuormitustietoina. Selostusosassa on tarpeen arvioida vaikutuksia ja päästöjen leviämistä niin ilmaan kuin veteen.

Hankkeen vaikutuksista ilmastonmuutokseen on tuotu ohjelmassa esille liikenne. Selostuksessa tarvitaan laajempaa pohdintaa. Liikenteen ohella merkittäviä ilmastoon vaikuttavia tekijöitä ovat mm. tuotantotilojen energiankäyttömuodot, eläimet ja lannan hyödyntäminen. Vaikutuksia on tarpeen verrata eri vaihtoehtoin tuoden esille samalla alueellisen maatalouden kehitysnäkymät, kuten tuotantotilojen kasvu. Tarkasteltaessa vain yhtä laajentuvaa tilaa, ei käy selville, onko yksikkökoon muutoksilla ja keskittämisellä ympäristövaikutuksia esim. lannan levitykseen käytettäviin peltoaloihin.

Seinäjoen Vesi Oy

Latvalan Maatila Oy ja Louhikon Sikako Oy ovat Munkkilan vesiosuuskunnan asiakkaita. Seinäjoen Vesi Oy myy tällä hetkellä vettä Munkkilan vesiosuuskunnalle yhtiön ja vesiosuuskunnan kesken laaditun sopimuksen mukaisesti, vesi toimitetaan Halkosaaren runkoputken kautta. Louhikon Korsika Oy:n tai Munkkilan vesiosuuskunnan suunnalta emme ole saaneet tiedustelua mahdollisesta veden toimittamisesta arviointiohjelman mukaisille lihaysiköille.

Lausuntojen keskeinen sisältö on huomioitu yhteysviranomaisen lausunnossa.

4. Yhteysviranomaisen lausunto

Hankekuvaus

YVA-ohjelmassa käsiteltiin hankkeen kuvausta kappaleessa 1. Siinä esitettiin suppeasti hankkeen tavoitteet, suunnittelutilanne, liittyminen muihin hankkeisiin sekä hankkeen edellyttämiä suunnitelmia ja lupia. Hankkeen tavoitteissa käsiteltiin lähinnä hankkeen sijaintia ja kilpailukykyisyyttä, mutta ei itse sianlihan tuotantoa määrineen. Myöskään tuotantoprosesseista ei kerrottu. Näitä käsiteltiin kappaleessa 4, joka oli otsikoitu hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaukseksi. Hankkeen maankäyttötarve puuttui tilatietoja lukuun ottamatta. Lisäksi arviointiohjelmasta ei käynyt selvästi ilmi hankekokonaisuus lietteenlevitykseen tarvittavine peltoaloineen kaikkien vaihtoehtojen osalta. Mahdollista liittymistä muihin hankkeisiin ei kuvattu todennäköisesti riittävästi, sillä vaihtoehtojen perusteluissa mainitaan useat kasvinviljelytilat, jotka voivat hyödyntää lantaa. Hankkeen aikataulu esitettiin kappaleessa 5.7. Sen esittäminen esim. kappaleen 1 yhteydessä olisi ollut loogisempaa eikä se näin olisi jäänyt irralleen arviointiohjelman loppuun.

Yhteysviranomaisen näkee, että olisi ollut selkeämpää kuvata hanke teknisine tietoineen ensimmäisen kappaleen yhteydessä ja käsitellä vaihtoehtoja omassa kappaleessaan. Hankekuvauksen suppeus ja hajoaminen arviointiohjelman eri osiin vaikeutti kokonaiskuvan saamista ja näin arviointiohjelmasta lausumista. Tämä voi johtaa siihen, että arviointiselostusvaiheessa tulee esille seikkoja, joihin ei ole arviointiohjelmavaiheessa sekavan ja puutteellisen kuvauksen vuoksi osattu ottaa kantaa. Yhteysviranomaisen myös huomauttaa, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee huomioida hankekokonaisuus oheistoimintoihin, joihin kuuluvat rakennuspaikan lähiympäristön lisäksi myös lannan levitykseen suunnitellut peltoalat sekä raaka-aineiden, tuotteiden ja jätteiden varastointi, kuljetukset ja loppukäsittely. Hankkeen ja lannanlevitykseen tarvittavien peltolohkojen sijoittuminen tulee esittää arviointiselostuksessa myös selkeällä kartalla, jolle on syytä merkitä myös mahdollisesti häiriintyvät kohteet ja arvoalueet. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmien perusteella lietteen levitysalueita saattaisi sijoittua sopimuspellot epämääräisesti esittävän kuvan 24 perusteella mm. taajamiin, pohjavesialueille ja mahdollisesti Natura- ja suojelu-alueelle.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö katsoi, että arviointiselostuksessa tulisi kertoa ainakin yleisesti Latvalan Maatila Oy:n ja Louhikon Sikako Oy:n ympäristöluvista ja pääpiirteittäin näiden lupamääräyksistä. Lisäksi olisi hyvä mainita, että kyseessä on teollisuuspäästödirektiivin mukainen laitos ja avata, mitä tämä käytännössä tarkoittaa. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan ympäristönsuojeluyksikön kommentin sekä toteaa, että arviointiselostuksessa hankekuvaukseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota siten, että siinä tulevat selkeästi esille hankkeen nimen, sijainnin ja hankkeesta vastaavan lisäksi tiedot hankkeen tarkoituksesta, hankekokonaisuus, maankäyttötarve, muut keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut ja kuvaus toiminnasta (esim. tuotteet, tuotantomäärät, raaka-aineet, liikenne, materiaalit, arvio jätteiden ja päästöjen laadusta ja määrästä hankkeen elinkaaren mukaisesti).

Yhteysviranomaisen katsoo, että huolimatta sekavasta ja eri kappaleisiin jakautuneesta hankekuvauksesta, oli arviointiohjelmassa huomioitu jokseenkin riittävästi hankekokonaisuus, joka koostuu kolmen osakeyhtiön toiminnoista. Myös se oli ilmeisesti tiedostettu, että laajennusten vaikutukset yhdistyvät ole-massa oleviin toimintoihin. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta arvioida myös muiden mahdollisten hankkeiden (mm. lähiseudun eläinsuojat, turvetuotantohankkeet ja maa-aineksenotto) yhteisvaikutuksia, joita todennäköisesti kohdistuu ainakin liikenteeseen, maankäyttöön, ja mahdollisesti päästöihin kuten meluun ja kasvihuonekaasupäästöihin sekä eläinsuojien osalta hajuun. Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta näki, että ympäristölupavelvollisten luettelo ja toimiala on hyvä tarkentaa sekä tekstissä että lähdeluettelossa. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan lausunnon.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö huomautti sivulla 8. esitetystä hankkeen YVA-tarveharkinnan vaiheista vuonna 2009, että tekstissä luki: "*Hallinto-oikeus antoi asiasta kielteisen päätöksen.*" Ympäristönsuojeluyksikkö katsoi, että tekstistä ei selviä, koskiko kielteinen päätös valitusta vai YVA:n tarvetta.

Vaihtoehtojen käsittely

YVA-ohjelmassa tarkasteltiin nollavaihtoehdon lisäksi kahta toteutusvaihtoehtoa. 0-vaihtoehto käsitti nykytuotannon, jolloin Louhikon Korsika Oy:n lihasikalaa ei toteutettaisi. Toteutusvaihtoehdot erosivat eläinmääriltään, mutta eivät esim. sijainniltaan. Ratkaisua perusteltiin sillä, että alueen tuotanto tehostuu, eläinten siirrosta syntyviä liikennepäästöjä ei synny, alue on Ylistaron yleiskaavaluonnoksessa merkitty kotieläintalouden suuryksikön alueeksi, lähistön useat kasvinviljelytilat voivat hyödyntää liettelaantaa lannoitteena, välittömässä läheisyydessä ei sijaitse asutusta, vapaa-ajanasutusta, erityisiä luontoarvoja tai pohja- ja pintavesialueita, alue on hyvien kulkuyhteyksien varrella ja hankkeesta vastaavalla ei ole omistuksessaan muita hankkeelle soveltuvia maa-alueita.

Yhteysviranomaisen katsoo, että esitetyt perustelut ja alueella olemassa oleva sikalatoiminta huomioiden vaihtoehtojen muodostamista ja rajausta on perusteltu riittävästi. Yhteysviranomaisen kuitenkin näkee, että yleensä ottaen vain yhden sijaintipaikan tarkastelu ei ole suositeltavaa ja ensisijainen ratkaisu YVA-menettelyssä, joskin asiaa tarkastellaan aina myös tapauskohtaisesti ja laajennushankkeissa se voi olla tarkoituksenmukaisin vaihtoehto. Vaihtoehtoja voitaisiin muodostaa myös esim. eri tekniikoita tuotantoprosessin eri vaiheissa hyödyntäen. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö esittääkin, että hankkeessa tulisi arvioida vaihtoehtoa, jossa eläinsuojissa syntyvä liettelaanta käsitellään biokaasureaktorissa ja muodostuva biokaasu hyödynnetään tilojen energiantuotannossa. Tätä voisi soveltaa myös esim. vaihtoehtoon 2, sillä yhteysviranomaisen katsoo, että muutoin lietteenlevitysala tulee esittää myös vaihtoehdolle 2 tai pienentää vaihtoehto sellaiseksi, että peltoala on riittävä ja lietteenlevityksen vaikutukset voidaan arvioida osana hankekokonaisuutta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö totesi, että eläinsuojan laajennusten sijaintipaikat on melko tarkasti esitetty (kuva 23). Esim. VE 1, lihasikalalan paikka merkitty, mutta lisääntyvien emakkojen määrää (1000 + lisääntyvät porsaas) tms. ei merkitty. Mikäli vastaava kuva on selostuksessa, olisi kuvan hyvä olla johdonmukainen, ts. kaikki laajennusvaiheet merkitty. Yhteysviranomaisen yhtyy ympäristönsuojeluyksikön näkemykseen, mutta toteaa hankekokonaisuuden esittämisen arviointiselostuksessa kuvamuodossa välttämättömäksi ja kehottaa kuvan tarkistamisen yhteydessä huomioimaan myös sen, että vaihtoehtojen maankäyttö ja rakenteiden sijoittuminen esitetään siten, että toteutusmahdollisuudet tulevat riittävästi huomioiduiksi (esim. eläinsuojan suunta ja tarkka sijainti suhteessa olemassa oleviin rakennuksiin tai olemassa olevien rakennusten mahdollinen laajentaminen/leventäminen sekä tarvittavat lietesäiliöt). Rakennusten paikkojen hyvin suppea-alainen esittäminen ja rakentamistoimille kohdistettavan hankealueen esittämättä jättäminen voivat pahimmillaan johtaa siihen, että ympäristövaikutusten arvioinnin riittävyyttä joudutaan pohtimaan hyvinkin pienten rakennesuunnitelmamuutosten seurauksena. Sama on syytä huomioida hankkeen muita toteutusratkaisuja käsiteltäessä.

Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta lausui, että ympäristövaikutuksia syntyy nykyisestä toiminnasta VE 0 sekä vaihtoehtoista VE 1 ja VE 2. Ohjelmassa vaihtoehdot on tuotu vaihtelevasti esille. Suunnitelmavaiheessa on tarpeen tuoda selkeästi esille, mistä vaihtoehdosta ja minkä vaihtoehdon vaikutuksista kulloinkin puhutaan. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan ympäristölautakunnan lausunnon selostusvaiheessa. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa ei esitetty käytettävää vaihtoehtojen vertailumenetelmää, joten siihen voidaan ottaa kantaa vasta selostusvaiheessa. Tämä luo epävarmuutta selostusvaiheeseen ja hankkeen jatkosuunnitteluun.

Vaikutusalueen rajaus

Arviointiohjelmassa kerrotaan, että välittömien vaikutusten alue on rajattu seuraavasti: hajupäästöjen arvioitu vaikutus lähialueen asutukseen (500 m), vaikutukset pohjaveteen pinnanmuotojen mukaan sekä liikenteen vaikutus Ylistaro – Seinäjoki valtatielle ja Louhikonmäentielle. Hankkeen välilliset vaikutukset ulottuvat arviointiohjelman mukaan lannan levityksen osalta Munakan, Halkosaaren, Kitinojan, Kelpakan, Kainaston, Taipaleen, Varesvuon, Haapojan, Kärkimäen ja Seinäjoen alueille. Hankkeen lähivaikutusten alueeksi esitetään 500 metrin sädettä rakennusalueen kiinteistön keskipisteestä mitattuna. Kyseisellä alueella aiotaan tarkastella erityisesti hankkeen hajua- ja liikennevaikutuksia. Näitä vaikutuksia tullaan tar-

kastelemaan myös kaukovaikutusalueella, mikäli se nähdään tarpeelliseksi. Hankkeen kaukovaikutusalueeksi esitetään seitsemän kilometrin sädettä rakentamisaikan kiinteistön keskipisteestä mitattuna. Lähiympäristön herkäät ja häiriintyvät kohteet kerrotaan selvitetyn kyseisellä alueella.

Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto katsoi, että arviointiohjelmassa otettiin huomioon lähivaikutusalueet. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö puolestaan näki, että ehdotettu lähivaikutusalue on liian suppea eikä sisällä esim. lähimpiä häiriintyviä kohteita. Ympäristönsuojeluyksikön mukaan vaikutusalueen rajaamisessa voisi käyttää esim. talouskeskusten ulkopuolelle rakennettavien eläinsuojien vähimmäisetäisyyssuosituksia häiriintyviin kohteisiin ohjeellisena arviona lähivaikutusalueen rajaamiselle (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, liite 4). Ympäristönsuojeluyksikkö näki, että vaikutusalueen tulisi sisältää lähimmät häiriintyvät kohteet vähintään 1 km, mieluiten 2 km:n säteellä ja tältä alueelta tulisi selvittää ainakin haju-, melu- ja pölyvaikutukset. Lisäksi ympäristönsuojeluyksikkö totesi, että etäisyyttä häiriintyviin kohteisiin ei tulisi mitata pelkästään Louhikon Korsikan rakennettavasta lihasikalasta, vaan koko tilakeskuksesta. Kaukoselvitysvyöhykkeen laajuutta ei ympäristönsuojeluyksikön näkemyksen mukaan perusteltu, esim. lannanlevitysalaa on selkeästi rajatun alueen ulkopuolella. Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta näki, että hankealueen ja vaikutusalueiden määrittelyt jäivät epäselväksi. Välillä hankealue tarkoittaa kaikkien sikaloiden toiminnallista kokonaisuutta, välillä puhutaan vain uudesta rakennuksesta kokonaisuus unohtaen. Etäisyydet on mitattu uuden suunnitellun sikalan rakennuksesta, vaikka kasvatustoiminta on yhtiömuodoista riippumaton kehittyvä kokonaisuus. Ympäristölautakunta katsoi, että etäisyydet on hyvä tarkistaa ja esittää yksiselitteisesti. Myös yhteysviranomaisen toteaa, että vaikutusalueen rajausta ei perusteltu riittävästi. Yhteysviranomaisen pitää 500 metrin sädettä lähivaikutusalueeksi suppeana ja kehottaa selvittämään lähivaikutusalueelle kohdistuvia vaikutuksia laajemmin huomioiden etäisyyttä laskettaessa Ympäristönsuojeluyksikön ja Ympäristölautakunnan esittämistä tilakokonaisuuksista sekä vaikutuksia arvioitaessa myös lähimmät häiriintyvät kohteet ainakin kilometrin etäisyydeltä. Kaukovaikutusalueen rajauksen tulee sisältää kaikki lannanlevitysalueet ja vaikutusarvion lannanlevityksestä koituvat vaikutukset. Myös yhteisvaikutuksia tarkasteltaessa voi olla tarpeen tarkastella laajempia vaikutusaluekokonaisuuksia.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa kappaleessa 3 käsitellään hankealueen ympäristön nykytilaa huomioiden asutus ja muut toiminnot, eläinmäärä ja viljelty ala, liikenne, maankäyttö ja kaavoitus, maisema ja kulttuuriympäristö ja luonnonympäristö. Luonnonympäristön osalta huomioitiin luonnonsuojelu- ja Natura 2000-alueet, metsälakikohteet, pinta- ja pohjavedet, maa- ja kallioperä sekä alueen päästölähteet ja ilmanlaatu. Arviointiohjelman mukaan hankealueella eikä sen välittömässä läheisyydessä ole erityisiä luontoarvoja eikä erityisiä huomioitavia kohteita kuten pohjavesi- tai maisema-alueita, kulttuurikohteita tai luonnonsuojelualueita. Lähellä on muuta elinkeinotoimintaa, kuten maa-ainestenottoa, suuri lypsykarjapihatto ja teollisuusalue. Nykytilanteessa lanta poistetaan sikalasta imulannanpoistolla. Lietesäiliöt ovat katettuja ja alatyttöisiä. Sikalan hajuhaitat rajoittuvat liettelannan levitysviikkoihin. Sikaloiden ilmastointi toteutetaan automaattiohjauksella. Sikaloissa on vesitoiminen ilmanjäähdytys, joka vähentää pölyä ja hajua poistoilmas- ta. Valtatielle 18 sikaloilta aiheutuu raskasta liikennettä keskimäärin 6 kertaa/vko.

Yhteysviranomaisen toteaa hankealueen nykytilakuvaukseen liittyen, että yhdyskuntarakennetta tulisi punnita suhteessa vahvistettuun maakuntakaavaan ja kuntien yleiskaavoihin ja Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmään eli YKR-rekisteriin (rekisteri kuuluu ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin) ja yhdyskuntarakenteen kaupunki-maaseutu -luokitukseen. Vaikutusarvion tulisi sisältää myös karttatarkastelu. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö huomautti, että sivulla 40 on kuvattu liettelannan käsittelyssä käytössä oleva separaattori ja hankkeessa tulisi arvioida separaattorin riittävyys uudelle lantamäärälle. ELY-keskuksen vesihuoltoryhmä puolestaan toi kommentissaan esille, että pistemäisiä pohjavesialueita ei oltu huomioitu riittävästi arviointiohjelmassa. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioidaan kommentit arviointiselostusta työstettäessä. Lisäksi nykytilakuvausta tulee arviointiselostukseen laajentaa siten, että se kattaa myös kaukovaikutusalueen lietteenlevitysalueineen. Tältä osin ympäristöä koskevien tietojen puute voi johtaa siihen, että ohjelmavaiheessa kuulemisessa saaduissa lausunnoissa ja yhteysviranomaisen lausunnossa ei ole pystytty tältä osin tunnistamaan vaikutuksia ja näin ottamaan

kantaa vaikutus selvitysten riittävyteen. Asiaan voidaan ottaa kantaa vasta selostusvaiheen lausunnon sa, mihin tulee varautua hankkeen jatkosuunnittelussa.

Arviointiohjelman mukaan YVA-menettelyssä tullaan keskittymään mm. hankkeen toteuttamisaikaisten ja normaalin toiminnan vaikutusten arviointiin, toteuttamisvaihtoehtojen vertailuun ja haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksien selvittämiseen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa aiotaan keskittyä pääasiassa toiminnan aikaisiin vaikutuksiin lannan varastoinnin, kuljetuksen ja levityksen, liikenteen, energiankäytön ja energiatehokkuuden, hajuhaittojen ja ilmapäästöjen ja jätteiden käsittelyn suhteen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa aiotaan kuitenkin huomioida myös rakentamisen aikaiset vaikutukset ja hankkeen elinkaari-vaikutukset.

Arviointiohjelmassa ei esitetty, mitä menetelmää vaihtoehtojen arviointiin aiotaan soveltaa ja kuinka vaikutusten merkittävyys tullaan arvottamaan. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että sekä arviointimenetelmä että merkittävyyden arvotusten perusteet tulevat selkeästi esille. Lukijan tulee saada käsitys siitä, millä perusteella vaikutus on tulkittu merkittävyydeltään esitetyksi ja vastaavasti millä perusteilla vaikutus olisi arvioitu merkityksellisemmäksi tai merkitykseltään vähäisemmäksi. Myös hankkeen elinkaaren huomiointi jäi lähinnä yksittäisten toteamisten varaan ja mm. hankkeen päättymistä ja sen jälkeisten vaikutusten arviointia ei mainittu lainkaan. Hankekokonaisuuden järjestelmällinen huomiointi ei selvinnyt täysin arviointiohjelmasta, vaan käsittely oli osin sekavan oloista ja epäselvää. Vaikutusten arviointia koskevassa kappaleessa olisi tullut tuoda esille tietoja olemassa olevista ja käytettäväksi suunnitelluista selvityksistä sen sijaan, että mainitaan vain aiottavan hyödyntää hankealueella ja sen lähialueilla tehtyjä selvityksiä tai vastaavanlaisten kohteiden mittaustuloksia ja tilastoja tai aihepiirin kirjallisuutta. Arvioinnin lähtötietoihin tai arvioinnissa hyödynnettäviin tietolähteisiin ja niiden riittävyteen ei näin ollen voida ottaa kantaa tässä lausunnossa. Käytetty materiaali tulee kuvata tarkemmin selostuksessa, jotta sen riittävyteen ja näin arvioinnin luotettavuuteen voidaan ottaa kantaa selostusvaiheen lausunnossa. Puutteelliset tiedot ohjelmavaiheessa luovat epävarmuutta selostusvaiheeseen niin lähtötiedoissa käytettävän aineiston kuin suunniteltujen selvitysten riittävyden osalta, sillä tehtäviksi aiottu selvityksetkin oli kuvattu suppeasti. Arviointityön pohjaksi tehtäviksi esitetyt selvitykset/selvitettävät seikat olivat kuitenkin osin selkeästi riittämättömiä ja niihin otetaan kantaa tässä lausunnossa myöhemmin. Menetelmiä olisi myös ollut syytä avata enemmän ja tuoda niihin liittyviä epävarmuuksia ja oletuksia esille jo tässä vaiheessa menetelmien riittävyden ja niiden luotettavuuden arvioinnin helpottamiseksi.

Alla vaikutuksia ja niiden arviointia käsitellään arviointiohjelman esittämässä järjestyksessä huomioiden saadut kannanotot.

Vaikutukset ihmisten ja eläinten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Hankkeen vaikutuksista ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen aiotaan arviointiohjelman perusteella huomioida tuotantolaitoksen rakentamisen ja toiminnan aikaiset päästöt veteen, ilmaan ja maaperään; haju ja hygienia; liikenteen päästöt veteen, ilmaan ja maaperään; toiminnan aikaiset riskit ja toiminta poikkeustilanteissa; sosiaaliset vaikutukset, kuten työllisyysvaikutukset sekä lyhentyvien kuljetusmatkojen vaikutukset eläinten terveyteen. Lähtöaineistona aiotaan käyttää yleisötilaisuuksien ja kirjallisten kannanottojen mielipiteitä ja muiden vastaavien hankkeiden arviointia. Liikennevaikutusten arvioinnissa aiotaan keskittyä erityisesti liikenneturvallisuuden takaamiseen ja päästöihin. Hajun osalta arvioinnissa kerrotaan huomioitavan hajuhaitat ja haittoja vähentävät tekijät ja kaukovaikutusten osalta aiotaan arvioida myös peltolevityksen hajuvaikutuksia mm. yleisötilaisuuksien annin perusteella. Alueen hajuvaikutukset suunnitellaan arvioitaviksi alueella aiemmin tehtyjen hajuselvitysten perusteella. Eläinten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen aiotaan arvioinnissa panostaa huomioimalla mm. poikkeustilanteet (sähkö- ja vesikatkokset) ja niihin varautuminen. Eläinten hyvinvointiin liittyen kerrotaan huomioitavan sikalan ilmanvaihto ja sen varajärjestelmä. Arvioinnissa aiotaan ottaa huomioon myös mahdolliset eläintautiriskit ja keinot niihin varautumiseen sekä rakentamisen aikaiset työllisyysvaikutukset. Hankkeesta aiheutuvaa meluhaittaa ei pidetä merkittävänä alueen sijainnin ja toiminnan vuoksi.

Yhteysviranomaisen pitää ihmisten ja eläinten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kuvausta osin sekavana ja vaikeana hahmottaa. Kaikkien kappaleen alussa kuvattujen vaikutusten arviointia ei alun mainintaa enempää kuvattu ja osassa suorat vaikutukset vaikuttaisivat kuu-luvan pikemminkin kappaleeseen 5.2.3 ”*Vaikutukset luontoon, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon*”. Väiillisiä vaikutuksia voi kohdistua terveyteen, mutta niitä ei kuvattu ja myös menetelmäkuvaukset puutuivat. Lähtötietoja oli osin kuvattu, mutta ei siten, että niiden riittävyteen voisi ottaa kantaa. Esim. aiempia hajuselvityksiä, niiden tekoaikaa ja silloista eläinmäärää/eläinsuojia ei kuvattu. Osin arviointi aiotaan jättää yleisötilaisuuksien annin varaan, mitä ei voida pitää systemaattisena ja riittävänä keinona vaikutusten arviointiin. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö kommentoi mm. haju osalta, että arviointiohjelmassa ei kuvattu, mikä arvioinnissa käytettäväksi aiottu aiemmin tehty hajuselvitys on kyseessä tai millä tavalla hajuja on selvitetty (mallinnus, kysely jne.), joten on vaikea arvioida selvityksen riittävyttä. Ympäristönsuojeluyksikkö katsoikin, että kaikista hankevaihtoehdoista on syytä tehdä hajumallinnus. Mikäli mallinnuksen perusteella voidaan havaita hajusta aiheutuvan haittaa laitoksen lähiympäristössä, tulee selostuksessa tarkastella hajujen vähentämiskeinoja. Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että lietteen välivarastointi ja levitysalueet jäivät vähälle huomiolle väestömäärään nähden. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojeluyksikön kommentit, toteuttamaan vaikutusarviointia varten hajumallinnus sekä tarvittaessa esittämään ehdotus toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia vaikutuksia.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö kiinnitti huomiota myös siihen, että arviointiohjelmassa ei kuvattu, miten meluvaikutuksia selvitetään. Ympäristönsuojeluyksikkö katsoi, että toiminnasta aiheutuva melu tulee selvittää kaikkien vaihtoehtojen osalta mallintamalla ja mallinnuksessa tulee huomioida toimintaan liittyvä liikenne. Yhteysviranomaisen katsoo, että mallintamisen ohella hyväksyttävä menetelmä vaikutusten selvittämiseen ja arvioimiseen voisi olla myös nykyisen toiminnan vaikutusten selvittäminen erilaisissa toiminnan tilanteissa ja olosuhteissa melumittauksin ja tulosten vertaaminen ohjearvoihin. Laajennuksesta koituvaa meluvaikutusta voidaan tämän perusteella arvioida asiantuntija-arviona huomioiden suunniteltujen laajennusten sijoittuminen ja etäisyydet häiriintyviin kohteisiin.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue totesi lausunnossaan, että liikennevaikutusten arvioinnissa tulee myös selvittää liikenteen lisäyksestä johtuvat mahdolliset parantamistarpeet Louhikonmäentien liittymäjärjestelyihin. Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta huomautti, että tekstiosiossa liikennemäärätiedoista puuttui vuosi. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan ELY-keskuksen L-vastuualueen ja Seinäjoen ympäristölautakunnan lausunnot sekä selvittämään Louhikonmäentien liittymäjärjestelyjen mahdolliset parantamistarpeet.

Into Seinäjoki Oy näki lausunnossaan, että arviointiohjelmassa elinkeinollinen näkökulma tuli huomioituksi ja arviointiohjelma on elinkeinollisen toimintaympäristön osalta riittävä. Näin ollen yhteysviranomaisella ei ole elinkeinojen tarkastelun osalta huomautettavaa.

Ihmisten ja eläinten terveystaikutusten arviointi jäi kuvauksen perusteella hämäräksi eikä siihen voi näin ottaa kantaa. Yhteysviranomaisen kehottaa tarkastelemaan asiaa arviointiselostuksessa ja rajaamaan tarkastelua YVA-lain 2 §:n tarkoittamiin ympäristövaikutuksiin eli ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuviin vaikutuksiin. Terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa voi olla tarpeen kerätä vaikutusalueen asukkaiden käsityksiä hankkeen olemassa olevista ja mahdollisesti laajennuksesta koituvista vaikutuksista.

Yhteysviranomaisen kehottaa kyseisessä kappaleessa käsiteltäviin vaikutuksiin liittyen huomioimaan hankkeen koko elinkaaren sekä laajentamaan lähtöaineistoa ja menetelmiä siten, että vaikutukset tulevat selvitettyiksi ja arvioiduiksi systemaattisesti ja objektiivisesti.

Vaikutukset maankäyttöön, yhdyskuntarakenteeseen ja maisemaan

Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutukset alueen maankäyttöön tullaan arvioimaan yleisellä tasolla käyttäen apuna Ylistaron kunnan yleiskaavaehdotusta, jossa on varauduttu sijoittamaan kotieläintalouden suuryksikön alue rakentamiselle suunnitellulle kiinteistölle. Hankkeessa aiotaan huomioida yleisellä tasolla kaavoitettujen alueiden vaikutus yhdyskuntarakenteeseen. Maankäytön kehityksen osalta tullaan huomioimaan lähivaikutus- ja kaukovaikutusalueet. Hankkeen vaikutuksia maisema- ja kulttuuriympäristöön aiotaan arvioida hyödyntämällä maakunta- ja yleiskaavoituksen materiaaleja sekä raporttia "Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 2013" sekä tarvittaessa asiantuntija-arvioina.

Etelä-Pohjanmaan liitto lausui, että Etelä-Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa hankkeen vieressä sijaitsee Kallioposken kiviaineksen ottoalue. Hankealueen pohjoispuolella, vajaan kolmen kilometrin päässä, kulkee voimassa olevassa maakuntakaavassa ohjeellinen Mäkipohto-Malkakoski-ulkoilureitti. Lisäksi maakuntavaltuustossa hyväksytyssä Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavassa oleva Kuulanmäen tuulivoimaloiden alue sijaitsee noin 4 kilometrin etäisyydellä hankealueen lounaispuolella. Etelä-Pohjanmaan liitto huomautti, että voimassa oleva maakuntakaava on hyväksytty Ympäristöministeriössä vuonna 2005 eikä vuonna 1995, kuten selostuksessa todetaan. Selostuksessa mainitaan, että "hanke on maakuntakaavassa merkitty haja-asutusalueeksi". Liitto huomauttaa, että maakuntakaavassa ei ole merkintää haja-asutusalueelle. Myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäytönryhmä huomautti arviointiohjelman maakuntakaavaa koskevista virheistä. Yhteysviranomainen kehottaa huomioimaan Etelä-Pohjanmaan liiton lausunnon arviointiselostusvaiheessa. Lisäksi Alueidenkäytönryhmä katsoi, että arviointiselostuksessa olisi hyvä osoittaa hankkeen sijoittuminen suhteessa Seinäjoen maakuntakeskuksen yhdyskuntarakenteen kaupunki-maaseutu –luokituksessa. Yhteysviranomainen kehottaa huomioimaan tämän arviointiselostuksessa.

Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta huomautti lausunnossaan, että ympäröivän maankäytön kuvaus on oleellinen asia. Lähimmistä asemakaava-alueista Teräsmäki ja Halkosaari mainitaan, Teräsmäen teollisuusalueesta esitetään kaavakartta, mutta Halkosaaren asuntoalueesta ei. Ympäristölautakunnan mukaan asemakaavakarttojen tarpeellisuus ohjelmassa ja merkitys jäivät epäselviksi, etenkin kun kaavamerkintöjä ei selosteta. Myös mittajanojen tai mittakaavojen puute vähensi kuvien informaatiota. Ympäristölautakunta katsoi, että selostuksessa on hyvä tuoda esille alueiden käytön muutokset ja vaikutavatko ne sikalatoiminnan ympäristövaikutusten tarkasteluun. Yhteysviranomainen kehottaa huomioimaan Ympäristölautakunnan lausunnon arviointiselostusvaiheessa. Myös mahdolliset vireillä olevat maankäyttösuunnitelmat on syytä huomioida. ELY-keskuksen Alueidenkäytönryhmän mukaan olisi suositeltavaa, että hanke kokonaisuutena toteutetaan kaavoituksen kautta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Alueidenkäytönryhmä katsoi, että maisemallisten vaikutusten arviointia varten hankkeen asemapiirustus ja ainakin julkisivupiirustukset ovat keskeisiä ja niiden tulisi sisältyä arviointiselostukseen, jotta rakennusmassasta voidaan saada selkeä käsitys ja sitä kautta käsitys maisemallisista vaikutuksista. Asemapiirustuksessa olisi huomioitava koko kompleksiksi olemassa olevine toimintoineen. Yhteysviranomainen kehottaa huomioimaan lausunnon siten, että maisemalliset vaikutukset saadaan arviointiselostuksessa riittävästi arvioitua.

Vaikutukset luontoon, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon

Arviointiohjelman mukaan arviointiselostuksessa luontoon kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan lähialueella tehtyjen ympäristöselvitysten perusteella, mahdollisuuksien mukaan metsälakikohteita ja mahdollisia pilaantuneita alueita MATTI – järjestelmän tietoihin perustuen. Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutukset luontoon kohdistuvat lähinnä pinta- ja pohjavesiin, joihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa lähdemateriaalina käytetään esim. OIVA –ympäristö- ja paikkatietopalvelua sekä kunnan ympäristöviranomaisia. Hankkeessa ei pidetä perusteltuna laajojen luontoselvitysten tekemistä. Lannan käsittelyn, varastoinnin, kuljetuksen ja levityksen ympäristövaikutuksia aiotaan käsitellä esim. nitraattiasetuksen

toimintaedellytyksiin perustuen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa selvitetään lannan fosfori- ja typpitaseet lannan peltokäytössä ja sen vaikutukset peltojen typpi- ja fosforitasoihin. Arvioinnissa hyödynnetään aihepiirin kirjallisuutta ja nitraattiasetuksen raja-arvoja. Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutuksia ilmastomuutokseen aiotaan arvioida liikennemäärän muutosten perusteella yleisluontoisesti ja tarvittaessa arvioimalla hankkeen vaikutukset liikennepäästöjen määrään. Lähteenä kerrotaan voitavan käyttää esim. VTT:n Suomen liikenteen pakokaasupäästöjen ja energiankulutuksen laskentajärjestelmää ja Liikenneviraston raskaan liikenteen liikennemäärätietoja.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluryhmän mukaan ympäristön nykytilakuvaus oli esitetty luontoympäristön osalta riittävänä. Lähin Natura-alue, Kivistönmäki (FI0800148), sijaitsee n. 3 km lounaaseen hankealueesta. ELY-keskuksen käytössä olevien tietorekistereitten mukaan lähialueilla ei ole uhanalaisia lajeja, joihin hanke voisi vaikuttaa. Luonnonsuojeluryhmä katsoi, ettei alueella ole merkityksellisiä luotoarvoja. Rakennustyöt tulisi kuitenkin varovaisuusperiaatteen vuoksi sijoittaa lintujen pesimäkauden (1.5. – 15.7.) ulkopuolelle. Lähinnä merkitykselliseksi katsottiin voivan muodostua lietalanta ja sen levityksen pitkäaikaisvaikutukset vesistöön. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan luonnonsuojeluryhmän kommentit sekä vaikutusten arvioinnissa Ympäristöhallinnon tietojärjestelmissä sikalakokonaisuuden lähelle sijoittuva Metsähallituksen kiinteistö luonnonsuojelutarkoituksiin (Asukanluhta-Järventaus –tila, Metso-rahoitus).

Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta huomautti lausunnossaan, että pinta- ja pohjavesistä on hyvä mainita ohjelmavaiheessa ainakin nimet. Pohjavesialueet kerrottiin, mutta vesistöalueet puuttuivat. Tekstistä ei selvinnyt, mistä lähteistä vesi tulee tuotannolle eri vaihtoehdoissa ja poikkeustilanteissa, miten paljon vettä kuluu ja mikä on veden saatavuus. Selostusvaiheessa tarvitaan tieto, mihin ja miten pohjavesialueisiin toiminta vaikuttaa sekä tieto, mitä veden saatavuus vaikuttaa toiminnan riskien hallintaan. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan lausunnon. Yhteysviranomaisen huomauttaa lisäksi, että arviointiohjelmassa ei kuvattu vesistövaikutusten arviointia juurikaan. Yhteysviranomaisen kehottaa pinta-vesivaikutuksia arvioitaessa huomioimaan vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Vesihuoltoryhmä kommentoi pohjavesistä, että suunniteltu hankealue ei sijoitu pohjavesialueelle. YVA-ohjelman mukaan hankkeeseen liittyvää lietalannanlevitysalaa kuitenkin sijoittuu pohjavesialueiden ja toimivien vedenottamoiden läheisyyteen. YVA-ohjelmassa esitettyjen levitysalueiden esitystavasta johtuen ei voida arvioida, miten lähelle esim. vedenottamoita lantaa on suunniteltu levitettäväksi. Lannanlevitysalaa sijoittuu ainakin Kivistönmäen (Kelpakan levitysalue), Munkkilan (Viitikon levitysalue) ja Munakan (Munakka-Pihlajaniemi levitysalue) vedenhankintaa varten tärkeiden pohjavesialueiden läheisyyteen. Munkkila ja Munakka ovat kallioporakaivoja ja siten pistemäisiä pohjavesialueita. Kivistönmäen pohjavesialueella (1097504) on ELY-keskuksen tietojen mukaan Seinäjoen Vesi Oy:n Kivistönmäen (Kainaston) vedenottamo, josta vedenottomäärä vuonna 2013 oli noin 125 m³/d (Velvet). Alueelle on myönnetty 9.5.1974 vedenottolupa (Aseman ja Kainaston vedenjohto-osuuskunta) 400 m³/d ottomäärälle ja vedenottamolle on määritetty suoja-alueet (vedenottamoalue, kauko- ja lähisuojavyöhyke) ja suoja-alueääräykset Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksellä 17.4.1978. Munkkilan pistemäisellä pohjavesialueella (1097506) on 4 kpl kallioporakaivoja. Arvio alueella muodostuvan pohjaveden määrästä on 120 m³/d. Vuonna 2013 Munkkila 1 vedenottamolta otettiin pohjavettä 111 m³/d. Munakan pohjavesialueeseen (1014507) kuuluu kaksi vedenottamo (kallioporakaivoa), Munakan ja Teinin Vesi-osuuskunnan ottamot. Teinin vedenottamo sijaitsee Munakan ja Pihlajaniemen lannan levitysalueiden välittömässä läheisyydessä, Munakan vesiosuuskunnan ottamot sijaitsevat noin 2 km ilmoitetusta levitysalueesta etelään. Lisäksi Ylistaron luoteispuolella sijaitsevien lannan välivarastointi- ja levitysalueiden pohjoispuolella, n. 500 m etäisyydellä, sijaitsee Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tietojen mukaan Lavon pistemäinen, vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (1097507). Pohjaveden rauta-, sekä ammonium- ja kloridipitoisuus ovat olleet korkeita, eikä vedenottamo ELY-keskuksen tietojen mukaan ole viime vuosina ollut käytössä. Peltolohkojen pohjavesialueella sijaitseville osille ei tule käyttää lietalantaa, virtsaa ja puristinnestettä, jätevesilietettä tai muutakaan nestemäistä orgaanista lannoitetta. Kuivalantaa ei saa levittää pohjaveden muodostumisalueelle, eikä vedenottamoiden lähisuojavyöhykkeille (YSL 17 §). Esitettyjen lannanlevitysalueiden läheisyydessä sijaitsevien vedenottamoiden kaivojen ympärille tulee jättää vähintään 100 metrin levyinen suojavyöhyke, jolla ei levitetä lantaa, eikä käytetä kasvinsuojeluaineita.

YVA-selostusvaiheessa tulee hankkeen välillisiä vaikutuksia pohjavesiin tarkastella tarkemmin. Etenkin pistemäiset pohjavesialueet tulee huomioida YVA-ohjelmassa esitettyä paremmin. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella tarkemmin levitysalojen sijoittumista pohjavesialueiden ja vedenottamoiden sekä niiden suojavyöhykkeiden suhteen. Lisäksi tarvittavat uudet lietalannan levitysalat sekä lannan välivarastointipaikat tulee esittää ja myös niiden vaikutukset tarkastella YVA-selostuksessa. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan Vesihuoltoryhmän lausunnon ja toteuttamaan esitetyt tarkastelut ja täsmennykset.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Vesihuoltoryhmä kommentoi vesihuollon osalta, että YVA-ohjelman mukaisessa hankevaihtoehdossa 1 alueen vedenkulutus lisääntyy 9000 m³/a eli noin 25 m³/d. VE2:ssa vedenkulutus lisääntyy 27000 kuution verran vuodessa eli 74 m³/d. Näiden vedenottomäärien perusteella jo VE1:ssä ylitetään Munkkilan arvioitu muodostuva pohjaveden määrä noin 16 m³/d ja VE2:ssa noin 65 m³/d verrattuna vuoden 2013 ottomääriin. ELY-keskuksen tietojen mukaan Munkkilan vesiosuuskunta ostaa vettä Seinäjoen Vesi Oy:ltä, vuonna 2014 19 412 m³/d. YVA-selostuksessa tulee esittää tarkemmin kuvaukset veden riittävydestä normaalioloissa ja häiriötilanteissa. Verkostojen kapasiteettitarkastelut olisi myös hyvä sisällyttää selvityksiin. Vesikatkoksiin on varauduttu YVA-ohjelmassa kuljettamalla vesi säiliöautoilla tai käyttämällä omakotitalon liittymää, tai vedensaannin varmistamista porakaivojen turvin. YVA-selostuksessa tulee huomioida laajemmin mahdolliset häiriötilanteet, kuten esim. sähkökatkoista aiheutuvat vesikatkokset. ELY-keskuksen kanta on, että tuotantolaitoksen oma varautuminen, porakaivon turvin ja lisävaravoimalla, on mahdollisia häiriötilanteita ajatellen paras ratkaisu. Tuotantolaitoksella olisi hyvä olla oma varautumissuunnitelma häiriötilanteisiin. On huomioitavaa, että vesihuoltolain soveltamisalaan kuuluvat asutukseen vesihuollon kannalta rinnastuva elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan vesihuolto. Vedentarpeen tai jätevesien laadun tai määrän suhteen asutuksesta poikkeava elinkeinotoiminta on rajattu vesihuoltolain soveltamisalan ulkopuolelle. YVA-selostuksen lihasikayksikkö poikkeaa selvästi vesihuoltolain soveltamisalasta ja siitä johtuen vesihuoltolaitoksen ja tuotantolaitoksen on syytä laatia erityis-sopimus vesihuoltopalveluista. Häiriötilanteisiin varautuminen on keskeinen osa yhteistyötä ja sopimussuhdetta. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan Vesihuoltoryhmän lausunnon ja tarkentamaan selostusvaiheeseen kuvauksia, huomioimaan mahdollinen vesihuoltopalveluiden erityissopimus ja toteuttamaan mainitut tarkastelut.

Seinäjoen Vesi Oy totesi lausunnossaan, että Seinäjoen Vesi Oy myy tällä hetkellä vettä Munkkilan vesiosuuskunnalle yhtiön ja vesiosuuskunnan kesken laaditun sopimuksen mukaisesti. Vesi toimitetaan Halakosaaren runkoputken kautta. Seinäjoen Vesi Oy ei ole Louhikon Korsika Oy:n tai Munkkilan vesiosuuskunnan suunnalta saanut tiedustelua mahdollisesta veden toimittamisesta arviointiohjelman mukaisille lihayksiköille. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan lausunnon selostusvaiheessa sekä kuten ELY-keskuksen Vesihuoltoyksikkö yllä kommentoissaan totesi, tulee arviointiselostuksessa esittää tarkemmin kuvaukset veden riittävydestä normaalioloissa ja häiriötilanteissa sekä sisällyttää selvityksiin verkostojen kapasiteettitarkastelut.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö katsoi, että ilmastovaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida liikenteen lisäksi myös eläinsuojan ja sen laajennuksen aiheuttamat kasvihuonepäästöt ja niiden vaikutukset ilmastoon. Myös Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta huomautti, että hankkeen vaikutuksista ilmastomuutokseen tarvitaan selostuksessa laajempaa pohdintaa. Liikenteen ohella merkittäviä ilmastoon vaikuttavia tekijöitä ovat mm. tuotantotilojen energiankäyttömuodot, eläimet ja lannan hyödyntäminen. Vaikutuksia on tarpeen verrata eri vaihtoehdoin tuoden esille samalla alueellisen maatalouden kehitysnäkymät, kuten tuotantotilojen kasvu. Tarkasteltaessa vain yhtä laajentuvaa tilaa, ei käy selville, onko yksikkökoon muutoksilla ja keskittämisellä ympäristövaikutuksia esim. lannan levitykseen käytettäviin peltoaloihin. Yhteysviranomaisen katsoo Ympäristönsuojeluyksikön ja Ympäristölautakunnan tavoin, että arviointiohjelmassa kuvattu ilmastovaikutusten arviointi ei ole riittävä, vaan arvioinnissa tulee huomioida myös eläimet, lanta ja eläinsuojien energiamuodot ym. muut mahdolliset kasvihuonekaasupäästöihin vaikuttavat tekijät. Vaikutukset tulee esittää arviointina ilmastoon huomioiden ilmastomuutosnäkökulma. Yhteysviranomaisen pitää perusteltuna esittää tarkastelu itse hankkeen vaikutusten arvioinnin lisäksi Ympäristölautakunnan esittämästi suhteuttaen hankkeen merkitys paikalliseen tai alueelliseen tilanteeseen. Lisäksi Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta näki lausunnossaan, että pääs-

tölähteistä puhutaan ilmanlaadun ohella sivulla 33 otsakkeena. Osiossa on hyvä mainita kaikki päästölähteet, joita käytetään mm. viihtyvyyttä kuvattaessa, ilmastonmuutokseen vaikuttavissa tiedoissa ja vesistöjen kuormitustietoina. Selostusosassa on tarpeen arvioida vaikutuksia ja päästöjen leviämistä niin ilmaan kuin veteen. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Ympäristönsuojeluyksikkö puolestaan katsoi, että eläinsuojan ammoniakkipäästöjen osalta tulisi selvittää, miten ammoniakkipäästöjä voitaisiin vähentää (lannankäsittely, levittäminen, säiliöiden kattaminen kiinteällä katteella jne. BAT-tekniikka) sekä arvioida, miten lisääntyvät ammoniakkipäästöt vaikuttavat ympäristöön. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan Ympäristölautakunnan ja Ympäristönsuojeluyksikön kannanotot arviointiselostusta työstettäessä. Yhteysviranomaisen myös huomauttaa, että ohjelmavaiheen puutteet ja näin menetelmien arvioinnin mahdottomuus lausunnoissa ja mielipiteissä prosessin tässä vaiheessa voivat myös vaikuttaa siihen, että selostusvaiheessa nousee esiin lisäselvitystarpeita.

Vaikutukset toiminnan jälkeen

YVA-ohjelmassa ei esitetty tietoja hankkeen vaikutusten arvioinnista toiminnan jälkeen, joskin hankkeen elinkaarivaikutukset aiottiin huomioida. Arviointiselostuksessa tulee huomioida myös toiminnan päättämisen ja sen jälkeiset vaikutukset.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Arviointiohjelman hankkeen ympäristövaikutusten arviointia koskevassa kappaleessa 5 ei mainittu yhteisvaikutusten arvioinnista. Yhteisvaikutusten arviointia tulee tilakokonaisuuden eri toimijoiden ja sikalarakennusten vaikutusten arvioinnin kautta jo 0-vaihtoehdon sekä vaihtoehtojen 1 ja 2 vertailun kautta. Tähän arviointiohjelman kattaman kokonaisuuden vaikutusten arviointiin ja sen selkeyteen eri osakokonaisuuksien vaikutusten käsittelyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota. Sanallisen kuvailun lisäksi voisi harkita esim. taulukoinnin käyttöä tarvittaessa esim. nykytilan kuvauksen ja näin yhteisvaikutusten arvioinnin lähtökohdan selkeyttämiseen. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös lähiseudun muut hankkeet, joita lienevät mm. maa-ainesten otto, muut eläinsuojat, teollisuus, turvetuotanto jne. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida kaikki arvioitavina olevat vaikutustyyppit sekä tarvittaessa mahdolliset muut vaikutustyyppit, joihin arviointiohjelman osittaisten tietojen puutteellisen esittämisen seurauksena ei tässä ohjelmalausunnossa ole pystytty ottamaan kantaa.

Seinäjoen kaupungin Ympäristölautakunta huomautti lausunnossaan, että alle kolmen kilometrin säteellä on teollisuutta, kallion louhintaa ja murskausta, karjasuojia ja lupaprosessissa olevia turvetuotantoalueita. Selostuksessa on hyvä ottaa kantaa, onko toiminnoilla synergiaetua tai sellaisia muita yhteisvaikutuksia, jotka on tarpeen tuoda esille. Koska lupavelvolliset mainitaan, on tarpeen saada tieto jos yhteisvaikutuksia ei ole. Etelä-Pohjanmaan liitto piti lausunnossaan tärkeänä, että hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon myös toiminnan yhteisvaikutukset läheisen FinnMilk Oy:n kanssa. Myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö huomautti, että hankkeen lähialueella on paljon suuria eläinsuojia. Arviointiselostusvaiheessa tulisi arvioida lisääntyvän lannan määrän ja peltolevityksen vaikutuksia mm. vesistöön/vesienhoitosuunnitelmaan, ravinnetaseeseen, hajuun ja liikenteeseen. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan Ympäristölautakunnan, liiton ja Ympäristönsuojeluyksikön lausunnot arviointiselostuksen yhteisvaikutuksia arviotaessa.

Arvio ympäristöriskeistä

Arviointiohjelman kappaleessa 5.2.1 mainitaan, että hankkeen vaikutuksina ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen huomioidaan mm. toiminnan aikaiset riskit. Itse kappaleessa mainittiin vain, että arvioinnissa otetaan huomioon myös mahdolliset eläintautiriskit ja keinot niihin varautumiseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa on tärkeää tunnistaa ja arvioida kattavasti hankkeeseen liittyvät ympäristö- ja turvallisuusriskit sekä mahdolliset häiriötapahtumat sekä arvioida niiden todennäköisyys-

det ja seuraukset. Arviointiselostuksessa tulee myös esittää, miten riskien/häiriöiden vaikutukset voidaan ehkäistä ja rajoittaa.

Haitallisten vaikutusten ehkäisy ja lieventäminen

Arviointiohjelman mukaan hanke toteutetaan käyttäen parasta mahdollista käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) ja arviointiselostuksessa tuodaan esiin menetelmiä, joilla haitallisia vaikutuksia pyritään vähentämään. Yhteysviranomaisen toteaa, että mahdolliset haittojen vähentämis- ja lieventämistoimet tulee esittää arviointiselostuksessa sekä kertoa, aiotaanko lieventämistoimia ottaa käyttöön haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tai ehkäisemiseksi. Yhteysviranomaisen näkee lieventämistoimien mahdollisuuksien tarkastelun tärkeäksi muidenkin kuin merkittävien haitallisten vaikutusten osalta.

Arvioinnin todennäköiset epävarmuustekijät

Arviointiohjelmassa mahdollisiksi epävarmuustekijöiksi nostettiin lähtötietojen oikeellisuus ja laatutekijät, yksiselitteisten kriteerien tai laissa määriteltyjen arvojen puute, asiantuntijoiden poikkeavat näkemykset, laskentamallien todellisuutta vastaamaton tulos ja se, että laskentamallit eivät välttämättä huomioi kaikkea sekä rajalliset resurssit vaikutusten arviointiin.

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa ei eri vaikutusten arvioinnista kertovissa kohdissa käsitelty vaikutusten selvittämiseen liittyviä vaikeuksia, tiedollisia puutteita tai epävarmuustekijöitä. Yhteysviranomaisen katsoo, että epävarmuustekijöiden ja oletuksien sekä niiden vaikutukseen arvioinnin lopputulokseen ja sen selkeään esille tuontiin on syytä kiinnittää arviointiselostuksessa huomiota lopputuloksen luotettavuuden arvioinnin mahdollistamiseksi.

Vaikutusten seuranta

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankkeen toteutuessa on tärkeää seurata rakentamisen ja toiminnan aikaisia ympäristövaikutuksia ja huomioida tässä ennalta ehkäisevät toimenpiteet ja mahdolliset korjaustoimenpiteet. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa aiotaan esittää seurantaohjelma ja ympäristölupavaiheessa kattavampi seurantaohjelma.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Vesihuoltoryhmä totesi, että alueilla, joilla levitysalaa on vedenottamon tai pohjavesialueen läheisyydessä, tulee pohjaveden laatua seurata säännöllisesti. Arviointiselostuksessa tulee esittää pohjaveden laadun seurantaohjelma sellaisille toimiville vedenottamoille, joiden läheisyydessä sijaitsee lannan levitykseen suunniteltuja peltolohkoja tai muita toimintoja, kuten välivarastointia. Mikäli kaivo ei käy tarkkailuun, tulee pohjaveden laadun tarkkailua varten asentaa havaintoputki. Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan Vesihuoltoryhmän lausunnon ja toteaa, että seurannan pää tavoite on tuottaa tietoa haittojen ehkäisemiseen. Seurantaohjelmasta tulisi käydä ilmi, millaista tietoa tarvitaan, mitä tarkoitusta varten, mitä seurataan ja miten. Seurantaohjelman olisi hyvä sisältää myös korjaavien toimenpiteiden suunnittelua. Seurantaohjelmassa tulee huomioida häiriö- ja onnettomuustilanteet.

Osallistuminen

Hankkeesta järjestettiin yksi yleisötilaisuus, jossa mm. esiteltiin arviointiohjelma. YVA-selostuksen valmistuttua pidetään siitä yleisötilaisuus. Arviointiohjelmasta voivat kaikki halukkaat esittää kannanottonsa yhteysviranomaiselle. Hankkeella on ohjausryhmä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että osallistumismahdollisuuksia voidaan YVA-menettelyn osalta pitää riittävinä, joskin ne ovat lakisääteisiä ja näin edustavat vähimmäistasoa ohjausryhmää lukuun ottamatta. Suunnitelma arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämisestä oli lähinnä ajatuksenjuoksumaista tekstiä, josta tekstin sisältöä ja ydintä oli osin vaikea hahmottaa.

Hankkeen aikataulussa yhteysviranomaisen ohjelmalausunto oli merkitty osin päällekkäin YVA-selostusvaiheen kanssa, YVA-selostusvaihe oli merkitty päättyväksi ennen YVA-yhteyshankkeen selostuslausuntoa ja ohjelmavaiheen lausunnolle oli merkitty kolme kuukautta ja selostusvaiheen lausunnolle aikaa neljä kuukautta. Jos selostusvaiheella tarkoitettiin pääosin arviointiselostuksen työstämistä, olisi sitä osuutta voinut kutsua tällä nimellä ja merkitä omalle rivilleen arvioidut vireilläolijat. Arviointiohjelmalausunto on annettava kuukauden ja arviointiselostuslausunto kahden kuukauden kuluessa lausuntojen antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä. Yleisötilaus oli merkitty samalla koko kuukauden kattavalla merkinnällä kuin ajallisen keston arviotkin. Aikataulun vaiheet ja merkinnät olivat osin sekavat ja eri vaiheisiin kuluvan ajan hahmottaminen vaikeaa. Todennäköisesti arviointiselostuksen työstämiseen on varattu liian niukasti aikaa ja aikataulua voidaan joutua tarkistamaan.

Raportointi

Arviointiohjelma oli suomenkielinen. Arviointiohjelmaan paperisena oli mahdollista tutustua kuulutuspaikoilla ja sähköiseen materiaaliin ELY-keskuksen hankkeen verkkosivuilla. Arviointiohjelman alussa oli lyhyt tiivistelmä.

Seinäjoen kaupungin ympäristölautakunnan lausunnossa tuotiin esille raportoinnin epätasällisyyksiä ja puutteita mm. karttamateriaaliin liittyen. Myös yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelman laatimissa olisi voinut kiinnittää enemmän huomiota tietojen tarkkuuteen ja oikeellisuuteen ja niiden esittämisen täsmällisyyteen. Arviointiohjelman loogiseen jäsentämiseen ja sisällön koostamiseen lukijaystävällisemmäksi olisi myös ollut syytä kiinnittää enemmän huomioita. Nyt asiat oli jaoteltu siten, että selkeää kokonaiskuvaa ja käsitystä vaihtoehdoista oli vaikea muodostaa, mikä vaikeutti myös arviointiohjelmasta lausumista. Ongelmallisinta oli kuitenkin vaikutusten arvioinnin hyvin suppea kuvaaminen ja kuvausten todellisen informaatioarvon niukkuus. Selostusvaiheessa on syytä kiinnittää huomiota arviointiselostuksen selkeyteen, täsmällisyyteen, havainnollisuuteen ja helpolukaisuuteen.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma täyttää niukasti ne vaatimukset, jotka valtioneuvoston asetuksessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä esitetään lukuun ottamatta maankäyttötarvetta. Tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista selvityksistä olivat vajavaisia ja myös suunniteltu selvitystyö oli kuvattu yleisluontoisesti tai suunniteltu työ ei kaikin osin ollut riittävää. Myöskään lannanlevitysalueita ja lannanlevityksen vaikutuksia ei esitetty vaikutusalueen ja selvitetävien vaikutusten näkökulmasta riittävästi. Puutteet ovat kuitenkin sellaisia, että niiden täydentäminen arviointiselostusvaiheessa on mahdollista ilman arviointiohjelman täydentämistä ja uutta kuuluttamista, joskin arviointiselostusvaiheessa on syytä varautua siihen, että täsmennyneiden tietojen valossa voi tulla esille lisäselvitystarpeita. Arviointiohjelman teksti olisi voinut olla selkeämpää ja tiiviimpää sekä asioiden jäsentely kappaleisiin selkeämpää. Kuvitus oli osittain havainnollista, mutta kuviin liittyvissä tiedoissa oli puutteita. Edellä lausunnossa ja tässä yhteenvetossa esitetään jatkossa korjattavia, täsmennettäviä ja täydennettäviä seikkoja. Yhteysviranomaisen edellyttää, että sen edellä tässä lausunnossa esittämät korjaukset sekä täsmennys- ja täydennyspyynnöt huomioidaan sekä edellä lausunnossa tai arviointiohjelmasta saaduissa kannanotoissa esitetyt mahdolliset asiatietojen korjaukset ja korjausehdotukset tarkistetaan sekä korjataan oikein arviointiselostukseen. Tiivistettynä yhteenvetona yhteysviranomaisen nostaa esille vielä seuraavat seikat, joiden huomiointi jatkotyössä ja arviointiselostuksessa on erityisen keskeistä:

- Arviointiselostuksessa tulee tarkentaa hankkeen tarkoitusta sianlihan tuotanto huomioiden sekä hankkeesta huomioiden mm. hankekokonaisuus (sisältäen lietteenlevityksen) oheistoimintoinen, tuotantoprosessi, tekniset tiedot ja maankäyttötarve peltoaloinen. Myös ympäristölupavolliset lupamääräysten pääpiirteineen ja teollisuuspäästödirektiivi on syytä tuoda esille.
- Vaihtoehdon 2 lietteenlevitysala tulee esittää tai pienentää vaihtoehto sellaiseksi, että peltoala on riittävä ja lietteenlevityksen vaikutukset voidaan arvioida osana hankekokonaisuutta. On myös mahdol-

lista arvioida vaihtoehdon 2 liitelanta käsiteltävän biokaasureaktorissa ja muodostuva biokaasu hyödynnettäväksi tilojen energiantuotannossa.

- Olemassa olevan hankekokonaisuuden ja vaihtoehtojen 1 ja 2 rakenteiden sijoittuminen on syytä tarkistaa, samoin lietteenlevitykseen käytettävät peltoalat osana hankekokonaisuutta. Havainnollisen ja selkeän kuvan saamiseksi hankekokonaisuus tulee esittää kartalla, johon on merkitty hankkeen sijoittuminen, mahdolliset kaavamerkinnot, asutus ja muu alueita koskeva olennainen tieto.
- Hankealueen nykytilakuvaukseen liittyen yhdyskuntarakennetta tulee punnita suhteessa vahvistettuun maakuntakaavaan ja kuntien yleiskaavoihin ja YKR-rekisteriin sisältäen karttatarkastelun. Liitelannan käsittelyssä käytössä olevan separaattorin riittävyys uudelle lantamäärälle tulee arvioida sekä pistemäiset pohjavesialueet huomioida. Nykytilakuvausta tulee arviointiselostukseen laajentaa siten, että se kattaa myös kaukovaikutusalueen lietteenlevitysalueineen.
- Arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutusten arviointimenetelmät merkittävyyden arvoitusten perusteineen sekä vaihtoehtojen vertailumenetelmä. Myös epävarmuustekijät tulee tuoda esille.
- Arviointiselostuksessa tulee esittää tiedot arvioinnissa käytetyistä selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytetyistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. Selostuksessa tulee esittää, miltä osin tarkastelu on perustunut esim. kirjallisuuteen, tutkimuksiin, maastoinventointeihin, haastatteluihin tms.
- Vaikutusalueen rajausta tulee perustella ja varmistaa rajausten riittävyys selvitystyön yhteydessä. 500 metrin säde lähivaikutusalueeksi on suppea. Lähivaikutusalueelle kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää huomioiden etäisyyttä laskettaessa tilakokonaisuus sekä vaikutuksia arvioidessa myös lähimmät häiriintyvät kohteet ainakin kilometrin etäisyydeltä. Kaukovaikutusalueen rajauksen tulee sisältää kaikki lannanlevitysalueet ja vaikutusarvion lannanlevityksestäkin koituvat vaikutukset. Myös yhteisvaikutuksia tarkasteltaessa voi olla tarpeen tarkastella laajempia vaikutusaluekokonaisuuksia.
- Vaikutukset ihmisten ja eläinten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen tulee arvioida systemaattisesti ja luotettavasti. Esim. kaikista hankevaihtoehdoista on syytä tehdä hajumallinnus ja huomioida arvioinnissa myös lietteen välivarastointi ja levitysalueet. Melu tulee selvittää kaikkien vaihtoehtojen osalta mallintamalla tai melumittauksin nykyisen toiminnan vaikutusten kautta erilaisissa toiminnan tilanteissa ja olosuhteissa ja vertaamalla tuloksia ohjearvoihin sekä lisäten tähän laajennuksesta koituvan meluvaikutuksen arviointi mittauksin kerätyn tiedon pohjalta asiantuntija-arviona huomioiden suunniteltujen laajennusten sijoittuminen ja etäisyydet häiriintyviin kohteisiin.
- Liikennevaikutusten arvioinnissa tulee selvittää myös liikenteen lisäyksestä johtuvat mahdolliset parantamistarpeet Louhikonmäentien liittymäjärjestelyihin.
- Huolimatta olemassa olevasta toiminnasta, tulee arviointiselostuksessa esittää, kuinka haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan ehkäistä ja rajoittaa.
- Arviointiselostuksessa on hyvä tuoda esille alueiden käytön muutokset ja vaikuttavatko ne sikalatoiminnan ympäristövaikutusten tarkasteluun sekä mahdolliset vireillä olevat maankäyttösuunnitelmat.
- Pintavesivaikutusten arviointi tulee kuvata ja huomioida arvioinnissa vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat.
- Arviointiselostuksessa tulee hankkeen välillisiä vaikutuksia pohjavesiin tarkastella tarkemmin huomioiden etenkin pistemäiset pohjavesialueet esitettyä paremmin. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella tarkemmin levitysalojen sijoittumista pohjavesialueiden ja vedenottamoiden sekä niiden suoja- vyöhykkeiden suhteen. Lisäksi tarvittavat uudet liitelannan levitysalat sekä lannan välivarastointipaikat tulee esittää ja myös niiden vaikutukset tarkastella.

- Arviointiselostuksessa tulee selvittää, mistä lähteistä vesi tulee tuotannolle eri vaihtoehdoissa ja poikkeustilanteissa, miten paljon vettä kuluu ja mikä on veden saatavuus, mihin ja miten pohjavesi-alueisiin toiminta vaikuttaa sekä tieto, mitä veden saatavuus vaikuttaa toiminnan riskien hallintaan.
- Vesihuollon osalta arviointiselostuksessa tulee esittää tarkemmin kuvaukset veden riittävydestä normaalioloissa ja häiriötilanteissa sekä verkostojen kapasiteettitarkastelut. Arviointiselostuksessa tulee myös huomioida mahdollinen vesihuoltolaitoksen ja tuotantolaitoksen erityissopimus vesihuolto-palveluista.
- Ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös eläimet, lanta ja eläinsuojien energiamuodot ym. mahdolliset kasvihuonekaasupäästöihin vaikuttavat tekijät. Eläinsuojan ammoniakkipäästöt ja niiden vaikutus ympäristöön tulee myös arvioida
- Arviointiselostuksessa tulee huomioida hankkeen koko elinkaari mukaan lukien vaikutukset toiminnan jälkeen.
- Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee tilakokonaisuuden lisäksi huomioida myös lähiseudun muut hankkeet.
- Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida mahdollisuus, että suppeat ja osin puutteelliset tiedot arviointiohjelmassa voivat johtaa lisäselvitystarpeisiin selostusvaiheessa, jolloin esim. menetelmiin ja lähtöaineistoon voidaan ottaa paremmin kantaa.

5. Lausunnon nähtävillä olo ja siitä tiedottaminen

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja asianomaisille viranomaisille. Lausunto pidetään yleisön nähtävillä kuukauden ajan virallisilla ilmoitustauluilla Seinäjoella (Kirkkokatu 6, 60100 Seinäjoki), Ilmajoella (Ilkantie 18, 60801 Ilmajoki) ja Lapualla (Valtuustontie 8, 62100 Lapua). Lausunto toimitetaan yleisön nähtäville myös Seinäjoen kaupunginkirjastoon (Alvar Aallon katu 14, 60101 Seinäjoki), Ylistaron kirjastoon (Matinpalontie 1, 61400 Ylistaro), Ilmajoen kunnankirjastoon (Museopolku 1, 60800 Ilmajoki) ja Lapuan kaupunginkirjastoon (Kustaa Tiitun tie 1, 62100 Lapua). Lausunto tulee myös nähtäville Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Internet-sivuille osoitteeseen www.ymparisto.fi/louhikonkorsikaYVA.

Yhteysviranomainen on toimittanut hankkeesta vastaavalle ja konsultille kopiot annettujen lausuntojen alkuperäiskappaleista. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen arkistossa.

Ympäristönsuojelupäällikkö Päivi Kentala

Ylitarkastaja Päivi Saari

Suoritemaksu 4 000 €

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku: Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen ELY-keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2015 annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta mukaisesti. Maksu- taulukon mukaan YVA-laissa tarkoitettu lausunto arviointiohjelmasta suppeassa hankkeessa (5-10 henkilötyöpäivää) on 4 000 euroa. Lausuntoon on käytetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa noin 9 työpäivää. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnon perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä- Pohjanmaan ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä. Osoite: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue, PL 262, 65101 VAASA, sähköposti kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi.

JAKELU/SÄNDLISTA

Louhikon Korsika Oy, Vesa Latvala

Thermopolis Oy / kopio

Seinäjoen ja Lapuan kaupungit ja Ilmajoen kunta / kopio nähtäville virallisella ilmoitustaululla

Seinäjoen kaupunginkirjasto, Ylistaron kirjasto, Ilmajoen kunnankirjasto ja Lapuan kaupunginkirjasto / kopio yleisön nähtäville

TIEDOKSI/FÖR KÄNNEDOM

Seinäjoen ja Lapuan kaupungit ja Ilmajoen kunta

Lausunnonantajat ja asianomaiset viranomaiset

Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmiä